

MAGYAR KURIR

JA' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Május 10-dik napján, 1814-dik esztendőben.

B é t s.

Mária Luisia Austriai fő Herceg Asszony, Fels. Urunknak kedves leánya, egynéhány esztendőig volt Frantzia Királyné, most Pármai és Piacentzai Herceg Asszony Frantzia Országot oda hagyván, minden órán ide váratik, és egy darabig a' Schönbruni (Szépkúti) Csász. Kastélyba fog lakni. Mivel számos udvari tisztekkel és szekerekkel utazik, előre parentsolatot küldött ide Eő Felsége, hogy a' lineán sem tselédjei, sem szekerei meg ne vizsgáltsanak.

Frantzia Birodalom.

A' 27-ik és 28-ik Aprilisi Frantzia levelek szerént, 18-ik Lajos Király Frantzia Országba már megérkezett. Ezen Frantziákra nézve igen örvendetes történetről, *Calaisból* Picardiának fő városából Aprilis 24-ikén következőképen írnak: 18-ik Lajos Király Eő Felsége végtére közinkbe éekezett. Ezen szerentses történet következő módon adatik elő. Reggel, úgymond, igen háborgós volt a' tenger, 's az idő hideg, hanem dél felé enyhülni kezdett. Végtére megjelent a' Király, a' ki a' Kir. hajó fedelén volt, hat linea hajóktól és több fregatóktól körülvéetve. Allig érkezett ez a' hajó a' tengerpartjához, midőn már sokan, a' kik tsajkákon

érkeztek vala oda, a' Király hajója fedelére ugrándoztak. — A' Király, a' ki egy kevéssé a' podagrában szenvedett, az Angulémi herceg asszonnyal, a' Condei és a' Bourbonni herceggel a' hajóból kiszálván egy fedeletlen kotsiba ültek, mellyből az oda gyűlt nép a' lovakat kifogván egyenesen a' templomhoz vonták, mellyben az alkalmatossághozképpest buzgó *Te Deum laudamus* tartatott. — Képzelni is allig lehet az oda gyűlt sokaságot, a' kik közt Anglusok is számosan voltak, 's mindnyáján fejer kokárdát szúrtak süvegeikre, 's szüntelen ezt kiáltozták: Éllyen a' Frantzia és Navarrai Király! Éllyen 18-ik Lajos! Éllyenek a' Bourbonok! Éllyen a' régen óhajtott Lajos! — Eő Kir. Felsége azt akarta, hogy minden jelen voltak eleibe botsáttassanak: Engedjete, *úgymond*, minden Frantziákat hozzám közelíteni, mindnyáján az én fiaim. Mindenek meg elégedve mentek el előlle. A' Frantzia katonaság is különös hajlandósággal viseltett a' Király eránt. — Az a' hajó, mellyen Eő Felsége Angliából Frantzia Országba vitetett, még volt aranyozva. — A' Kalaisi kikötőhelyben és Anglus hajókon volt ágyúkból egynéhány salve adatott.

Erről a' kellemetes történetről minden katona osztályoknak Commendánsait tudósította a' Cherburgi kikötőhelynek Commendánsa Contreadmirál *Troude*, a' ki

Április 15-ikén onnan Angliába küldetett, és a' kit 18-ik Lajos Király a' Sz. Lajos vi-tézi Rendjének keresztjével megajándéko-zott. — Párisban igen nagy és pompás ké-születek tétettek a' Királynak illendőképen való fogadására.

Párisban csak nem minden nap sok fő rangú tiszték jelentik magokat a' Proviso-ria Kormányshéknél arra nézve, hogy ők készek a' 18-ik Lajos Király hívségére meg-esküdni. — A' Rivoli herczeg (Marsal *Massena*) a' 8-ik katona osztálynak fő ve-zére, és Tuloni Gubernátor, következő foglalatú levelet küldött a' Párisi Pro-visorია székhöz: „*Uraim! a' Provisoria Országlószékek tagjai!* Vettem a' Kigyel-metek e' folyó hólnap 10-dikén hozzám küldött leveleket, véghetetlenül köszönöm a' Kigyelmetek hozzám mutatott jó indulat-jokat, mellyet hazám szeretetére nézve erná-tam bizonyítanak, minden kívánságom ab-ba határozódik meg, hogy hazámat boldognak lássam. Uraim bizonyosak lehetnek Ki-gyelmetek arról, hogy minden szorgalma-tosságomat 's erőlködésemet arra fogom fordítani, hogy Frantzia Országának Tu-loni kis hajóseregét, a' fegyverés tárat, és a' várost is meg tarthassam, Semmi más kívánság nem mozog szívemben, hanem hogy azon szerentsétlenségnek végét érhes-sem, mellyet Frantzia Ország szenved. Hidjék el Kigyelmetek, hogy mindent vég-be viszek a' mi töllem kitelik, hogy pol-gár társaimnak hozzám való szereteteket és bizodalmaikat állandóul fenntarthassam.

Az én reám bizatott vezérlés minden tselekedetemnek sinor mértéke fog lenni, hogy minden ellenség ellen védelmezhes-sem hazámat, és Frantzia Országának leg-szebb tengeri birtokát megtarthassam, min-den gondoskodásomnak tárgya e' fog len-ni. — Uraim! a' Provisoria Országlószék-nek tagjai! az én állapotom súlyós, elég legyen ezt Kigyelmeteknek meg mondani, hogy én a' jelenvaló politika dolgokról világosabb magyarázat nélkül szűkölködök,

miat jó Frantzia békességet és tsendességet kívánok a' Hazának. — Reménylen, hogy oktatást fogok az én további kötelességem-ről venni, hogy Kigyelmeteknek, mint bajtársaimnak megmutathassam, hogy min-denben, a' mi töllem kitelhetik, az új dol-goknak megerősítésére, mellyeket én is elfogadok, valamiben szolgálhassak. — Költ *Tulonban* Április 16-ik napján, 1814-ik eszt. *Massena Rivoli herczeg.*

~~~~~

A' Fels. Austriai Császár, így szólunk a' Párisi Zsurnálok, ezen városnak minden ritkaságait megnézi megvisgállyá. Azon alkalmatossággal, midőn a' ritka pénzek-nek tárat [*Hotel de la Monnaie*] meg-látogatta volna, annak emlékezetére kü-lönbkülömbféle arany és ezüst medaillák, avagy emlékeztető pénzek verettettek, mel-lyek között néhányak nagyobbak, néhányak kisebbek voltak. A' nagyobbak 5 frankot nyomnak, néhányak annak harmadrészét, mind a' két rendbélieknek első oldalára egy golyóbis három liliommal van mettzve illy réáírással: *Gallia reddita Europae*, az az, *Frantzia Ország Európának vissza adatott*, 1814, a' hátulsó részére, a' kép helyén ezek a' szók vagynak bémetzve: *Ange de Paix*, az az, *Békesség Angya-la*, köröskörül a' pénzen: *François l'Em-pereur d'Autriche*, az az, *I. Ferentz Aus-triai Császár*, az allyán pedig a' mettző-nek a' neve (Tiolier) és Páris.

A' múlt Április 22-ikén reggel, Fel-séges Urunk a' Párisi igen híres Biblioté-kát is meglátogatta, annak minden részét megjárta, és az abban lévő megbetsülhe-tetlen kintsét, nem mint Monárka, ha-nem mint a' tudományoknak valóságos ba-ráttya, megvisgálta. Az azon könyvtár-ban lévő régi írott könyvek Eő Csász. Kir. Felsége előtt idegenek nem voltak, leg-nagyobb figyelmetességgel viseltetett az ott találatott nummismák és metzett kö-vek eránt. Minekelőtte a' Bibliotékából

Eő Felsége el ment volna, amaz igen híres Parisi képfaragónak *Houdonnak* műhelyét is meglátogatta, és külömbkülömbféle remek munkait megnézte's megvizsgálta.

A' Versailli dámák, az oda való nemzeti Gárdistáknak, egy Frantzia tzimerekkel felékesített zászlót ajándékoztak, melyet az oda való Püspök, azon osztálybéli Prefectusnak és sok polgári 's hadi tisztviselőknek jelenlétekben, a' múlt Aprilis 19-ik napján fel is szentelt vala.

A' Párisi és több Frantzia Országi Zsurnalisták, sok mindenféle apróságokat hordanak elő *Napoleon* volt Frantzia Császárról. — Montargisból az Orleánsi Hertzegségnek népes városából azt írják, hogy midőn az Elba szigete felé azon városon keresztül utazott volna, magát úgy viselte, mintha a' rajta történt szerentsétlenséget könnyen szenvedte volna. Az ő hat lovas kotsiját 25 lovas katona kísérte, ő utánna mentek egy Austriai, Orosz, Frantzia, Ánglus és Prusszus Generálisok, mindenik hat hat lovas kotsiban. Ezeket követték a' Napoleon udvari tselédjei húsz szekéren. Az a' gyalog testőrző sereg, melly kvártélyban ott fekszik, fegyverbe öltözködve tiszteletére kiállott, és noha a' *Napoleon* szerentsétlensége előtte titokban nem volt, még is mindazáltal úgy viselte magát, hogy sem jóváhagyásának, sem kedvetlenségének semmi jelét nem mutatta. Maga Napoleon is a' városon keresztül utazván az őtet néző népet barátságosan köszöntötte. Fr. Generál *Bertrand* vele egy kotsiba űlt, és ő több szomorúságot mutatott Napoleonnál.

Minekutánna az uralkodó széktől megfosztatott volna *Napoleon* és 18-ik *Lojos* hívatatott volna a' megtartó Tanátstól a' Fr. Királyi székbe, Fontaneblóban ígyszóltott Bonaparte: Ha jól meg gondolom, más formán a' dolgok nem mehettek, tsudálom, hogy eddig is így folyhattak, jobb véget érni nem lehetett. Jól tselekedték a' Párisiak, hogy 18-ik Lajost vissza hív-

ták, én ezt a' Fejedelmet, mások leírása után, jól esmérem, ő derék, elmés és tudós ember, minden indulatosság nélkül való, és minden előítélet nélkül üres, éppen olly Királyt kívánnak a' jelenvaló idők, jól tudom, hogy a' Frantziák őtet szeretni fogják, annak idejében magam is szerettem volna Generálisá lenni.

~~~~~

A' Bázeli tudósítások szerint, a' Fels. Frantzia Császárné *Mária Louisa*, herczegfiával együtt, e' folyó Május 2-dik napján váratott azon városba, kinek számára az oda való gazdag pénzváltó *Fischer* háza volt rendeltetve. Ennek házában lakott a' Fels. Austriai Császár is ott való mulatása alatt. A' nevezett Fels. Asszonynak elfogadására, és a' Rajna vizén való által kísérésére a' Kinmayer huszáregementjének egy osztálya küldetett.

Hadi Történetek és Környülállások.

1. Északi Németországban.

A' Magdeburgi erősséget néhány hónapoktól fogva zárva tartott Prussziai Kir. hadi seregeknek fő vezérjek, Generális *Tauenzin*, az azon erősségben volt katona őrizettel alkura lépett, melly szerint azon őrizet a' Frantzia új Kormányzékét megcsémerte, 18-ik Lajos Királynak meghódolt, a' fejér kokárdát süvegére fel rakta, és egy Fr. tisztet egy Prusszus tiszt társaságában Párisba küldött, mind azért, hogy a' provisoria Kormányzéknek magát kijelentse, mind pedig azért, hogy parantsolatot vegyen a' Magdeburgi erősségnek általadása eránt. Ezen alku szerint ugyan még ott marad a' Frantzia katonaság, de ennekutánna a' maga költségén fog élui, és valamint a' szárazon, úgy a' vízen való utat is felnyitva az utazóknak.

Másképen folynak a' dolgok Hamburgban, a' mint a' Brémai 26-ik Aprilisi tudósításokból bizonyosan tudjuk. Páris vá-

rosának a szövetséges hadi seregek által lett elfoglaltatása, és Napoleon Császárnak uralkodó székétől lett megfosztatása után mindjárt tulajdon kezével írt levelet küldött Gróf *Bennigsen* a' Hamburgot zárva tartó Orosz és Prusszus hadi seregeknek fővezérek *Davoust* Fr. Marsalhoz, mellyben Frantzia Országnak jelenvaló állapotját, és az uralkodó székben történt változást szeméi eleibe terjesztette, 's megkérte, hogy azon sok inséget szenvedett várost többé ne sanyargassa, hanem mint több Frantzia vezérek az ártatlan vérontástól szünnyön meg. Kévénapokkal azután a' Párisi Provisoria Kormány szék is levelet küldött egy Kurir által *Davoust* Marsalnak, mellyben őtet a' Frantzia Országban történt változásokról tudósította, és arra bírni igyekezett, hogy a' több Frantzia Marsalok példájokat követvén, ő is szünnyön meg az ellensegeskedéstől, és igyekezzen hazájának boldogságát eszközteni. A' provisorია Kormányzéknek ezen levelét Gróf *Bennigsen* az Orosz Császár testőrző seregének egy kapitánya, és Prusszus Oberster *Busch - Munich* által *Davoust* Marsal kezébe szolgáltatta, mellyre ő illy írott választ küldött, hogy az ő Császára és Királya *Napoleon* semmi parantsolatot nem küld Orosz tisztek által, következésképen a' nékie küldött leveleket sem el nem veheti, sem fel nem szakaszthattya. Azomban a' dolgoknak mivolta a' leg szorosabb policia vigyázat mellett is kivilágosodván, sok Frantzia tisztek es közemberek, a' hol tsak módot találnak, *Davoust* Marsaltól elpártolnak, maga pedig a' Marsal, a' Hamburgi Bankban levő pénzt erőszakosan elviteti, és az oda gyűjtött sok eleséget óltsó áron eladattya, és a' mint írják,

feleségével, gyermekivel, és gyűjtött kintsével Amérikába menni szándékozik.

Mihelyt Gróf *Bennigsen* *Davoust* Marsaltól a' tagadó választ vette, mingyárt a' város körül 20 fehér zászlót függesztetett ki, 's annak szorossan leendő ostromlására a' készüléteket megtétette, melyről *Davoust* Marsal tudósítván egy hadi tisztet küldött a' városon kívül fekvő Orosz táborba, olly maga ajánlásával, hogy azon erősséget Gróf *Bennigsen* Orosz Generálnak készleszen által adni.

2. Olasz Országban.

Az Olasz Országi Cs. Kir. ármádától tegnap előtt ide érkezett Kurir által arról tudósította Cs. K. Feldmarsal Gróf *Bellegarde* a' Bécsi Cs. K. hadi Tanátsot, hogy minékutánna F. M. Lajt. Gróf *Neiperg*, az Olasz Országi Ármádának előjáró seregével Aprilis 26-ik napján a' *Pizzighetoni* erősséget elfoglalta volna, azon hólnap 28-ikán, Majlandba, az oda való lakosoknak örvendező kiáltozásaik között bé marsirozott. Azon napon költöztek ki az Olasz Országi hadi seregek is Mantuából, és oda is sok *Éllyen Ferentz Császár* kiáltások közt marsirozott bé a' *Mayer* F. Mar. Lajtinánt osztály serege; az oda való municipalitás, avagy polgári tisztviselők nagy örömmel és szívességgel fogadták a' Csász. Kir. katonasagot. Ennekfelette a' Feldmarsal *Bellegarde* és *Borghese* Herczeg közt végbe ment megegyezés szerént, a' Piemonti Herczegségi erősségek is, nevezetesen az *Alessandriai*, *Turini*, *Casalai*, és *Fenestrellesi* várak is kaput nyitottak a' Gróf *Nugent* Generális vezérlése alatt lévő hadi népnek. Maga a' nevezett Feldmarsal fő hadiszállását Majlandba tette által.

Május' 7-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 208 forintot Váltó. tzedulában.

K ü l ö n ö s T o l d a l é k.

Nro, 1.

A' Magyar Kurir 37-ik darabjához.

A' Bourboniai Dynastia, avagy uralkodó Ház Eredetéről, Frantzia Országban való uralkodásáról, 's annak sok renbéli Viszontagságairól.

C. *Julius* Római Császár uralkodása előtt száz esztendőkkel, sok nemzetbéli lakosok, nevezetesen Gallusok, Rómaiak, Németek, Normannusok és Brittusok költözvén ki hazájokból, Európának Rhone folyóvíz, az Alpes hegyek, és a' Közép Tenger közt fekvő részében telepedtek le, a' kik időjártával a' házasság, kereskedés, és egymással való társalkodás által egymással egyesítettvén egy nemzetté lettek, és mivel a' Gallusok a' több nemzetbéli lakosoknál számosabbak, tehetősebbek, tekintetesebbek, és hatalmasabbak voltak, köz megegyezésből, mindnyájan Gallusoknak kívánták magokat neveztetni.

Idővel a' Gnrmániai népek győzedelmet vévén Frantzia Országának egyéb lakosinn, a' *napnyúgoti Gothusok* azon földnek Loire folyóvíz és Pyrenéus hegy közt fekvő részében; a' *Burgundusok*, a' Rhone és Aar folyóvizek közt; a' *Britanniai Szőkevények* Galliának északi tengeri partjai mellett, a' leg győzedelmesebb német nemzetek Galliának középső részében telepedtek le; *Chlodio* a' Frankusoknak igen híres vezérek az Alsó Rhénus és Somme folyóvizek közt fekvő részét foglalták el; *Merovéus*, hihetőképen a' *Chlodio* fia, és a' Merovingica Dinastiának törzsöke a' Seine folyóvízig, az ő unokája *Childerich* a' Loirig terjeszkedtek ki, végtére ennek unokája *Clodovich* (Clodovéus) egész Frantzia Országot felszabadította a' Római Birodalom szolgálatja alól.

Ezen idő pontjától fogva sok dynastiák uralkodtak Frantzia Országban, úgymint: 1) a' *Merovingi* 486-ik esztendőttől fogva 752-ikig — 2) A' *Carolingica* 752-ik esztendőttől fogva 987-ikig, melly *Pipinuson* kezdődött, és *Rudolf* Burgundiai Hertzen végződött — 3) A' *Capet Hugo* Dynastiája 987-ik esztendőttől fogva 1328-ik esztendeig. Eza' Dynastia három ágra szakadt, úgymint a' *Capetingire* mint leg öregebre, a' *Valésiaira*, és *Bourboniaira*, mint leg ifjabra. Az első vagy a' leg öregebb 987-ikben kezdett uralkodni; a' második avagy a' Valésiai, 1328-ban; a' leg ifjabb, úgymint a' Bourboniai 1589-ikben, és 1793-ikban szakadt félbe.

Ennek a' Bourboniai Dynastiának törzsöke *Hugo Capet* Párisi és Orleánsi Gróf volt, és annak a' *Hugónak* a' fia, kit a' 10-ik században *Ludovicus Transmarinus* Frantzia Király sok jeles hadi tetteiért Burgundiai és Aquitaniai hertzeggé tett vala. Ez a' nagy hős édes anyja születésének helyéről és ősi örökségéről *Bourbon* városáról Bourbonnak kívánta magát neveztetni, és mivel ő azon országban legnevezetesebb embernek tartatott, a' Carolingi Dynastiából való utolsó Frantzia Királynak *V. Lajosnak* 987-ik esztendőben esett halála után, Nayonban Frantzia Királynak választott, és még azon esztendőben Rheimsban, az oda való igen híres Érsek *Adalbert* által fel is kenettetett.

Ebből a' *Hugo Capet* familiájából két dynastiák vették eredeteket, úgymint a' *Valésiai* 's a' *Bourboniai*, és hol az egyikből, hol a' másikkól választatott az uralkodó. Az elsőbb, tudniillik a' Valésiai Dynastiából való *III. Henrikben*, 1589-ik

esztendőben elfogyván, egészen a' Bourboniai Dynastiara háromlott a' Frantzik Királyság, és leg első Király volt *IV Henrik*, a' Frantzia nemzetnek elfelejthetetlen Királya. — Ez a' Bourboniai Dynastia *Robert Clermonti* Herczegtől, és a' Bourboniai Baronátus örökösétől *Beatrikstól* vette eredetét, kinek első szülött fiát Lajost *II Károly* Fr. Király Bourboniai Herczeggé, 's egyszersmind Frantzia Országi Páirsé, az az, olly fő rendű és méltóságú úrrá tette, a' kik a' Királyi Koronát illető dolgokban ítélő bírák voltak. — A' Valesiai Dinastiából való utolsó Fr. Királynak *III. Henriknek* (a' ki elsőben Lengyel Országi Király volt) halála után *Robert Clermonti* Grófnak unokái ültek a' Fr. Királyi székbe, és a' mint fellyebb megjegyeztem, *IV. Henrik*, a' kit *Nemzet barátjának* neveznek a' Historikusok, volt a' leg első, a' ki ebből a' Dinastiából azon méltóságra emeltetett; ő volt az, a' ki édes anyja testvér bátyjának *Antal* Navarrai Királynak halála után azon Országot Frantzia Országgal öszve kaptsolta, magát Frantzia és Navarra Országok Királyának nevezte (*Rex Galliae et Navarrae*), 's ezen időtől fogva minden Bourboniai Házból való Királyok azon nevezettel éltenek; ő volt az, a' ki a' maga testvér ötsét *I. Lajost* Condei hertzeggé tette, és ezen idő szakaszától fogva két fő lineák voltak a' Bourboniai Dinastiában, úgy mint a' Királyi és a' Condei.

A' Királyi linea *XIII Lajos* két fiában ismét két ágra oszlott fel, az elsőbb ágból való volt *XIV Lajos*, és ennek maradéki. Első fia volt a' nevezett *XIV Lajos*; a' második *I. Filep*, a' ki Orleánsi Herczeggé tétetett. Ennek unokája volt *Lajos Filep* az úgy nevezett *Egalite Filep*, a' ki a' Frantzia Királyságra nagyon vágyakozván leg nagyobb előmenetelesítője volt a' Frantzia utolsó revoluzciónak és leg főbb oka a' *XVI. Lajos* Király halálának. Atyafiúi gyűlölségének avval fizette meg az árát, hogy 1793-ik esztendőben, Novemb.

6-ik napján ő is guilotiniroztatott Párisban.

Néhai *XVI. Lajosnak* két testvér ötséi voltak, úgy mint, *Lajos Stanislaó Xavier* volt Provinciai Gróf, és a' *XVI Lajos* fiának *XVII-ik Lajosnak* halála után, 18-ik Lajos név alatt sokaktól választott Fr. Király, és *Károly Filep* Artéziai Gróf, a' mostani Frantzia Országban történt nagy változás után Monsieur, és azon Országnak testvér bátyja jelen nem léteben Regense és Generál Lajtinantja. — A' bátyja, tudniillik 18-ik *Lajos* 1755-ik esztendő November 17-ik napján született, felesége is volt, úgy mint, *Mária Josefa Victor Amadé* Szárdinai Király leánya, kltől semmi maradéki nem lévén, a' testvér ötsére a' mostani Monsiöre az Artéziai Grófra, 's ennek fiára az Angoulemi Herczegré, *Lajos Antalra* fog a' Frantzia Királyság szállani. Ez a' Heertzeg vette el néhai *XVI. Lajos* Királynak és *Mária Antonia* Austriai fő Herczeg Asszonyinak leányát *Mária Trésia Sarlottát*. Ez a' szerentsétlen Fejedelem asszony, a' ki Párisban, 1778-ik esztendőben, Decemb. 19-ik napján született, a' Tempeli fogházba záratott, hanem a' következett esztendő December 20-ik napján onnan kibotsáttatott, Bazel mellett az Austriai meg hatalmazott Commissariusoknak által adatott, onnan Bétsbe hozatott, és itt való rövid lakása után édes atya testvér ötséhez, a' mostani 18-ik *Lajos* Frantzia Királyhoz Mitauba ment, és 1799-ik esztendő Junius 10-ik napján mostani férjével az Angoulemi Herczeggel öszve házasított.

XVIII Lajos mostani uralkodó Fr. Király még 1791-ik esztendőben elhagyta Frantzia Országot, és *Lille* Gróf nevezet alatt, hol Veronában, hol Svéviában, hol Austriai Flandriának Blankenburg nevezett városában múlatott. Onnan, 1798-dik esztendőben, Kurlandiának nevezetes városába Mitauba ment, onnan 1801-ben Warsauba, 1804-ben Svécia Országba Kal-

márba, onnan a' Mitau szomszédtságában fekvő Blankenfeldbe, a' honnét 1807-ik eszt. Memel és Karlskrona városokon által Angliába keresett és talált is magának menedék helyet.

Felesége *Mária Jozefa Lovisa*, III. Victor Amadé Szardiniai Király leánya, 1790-ik esztendőből fogva Turinban élt, onnan Cseh Országba Budweisba ment, onnan *Lille* Grófné nev alatt, 1798-ban Mitauba, 1801-ik esztendőből fogva, hol Pyrmontban, hol Holsatzia városában Schirenseeben, hol a' Waldecki Grófságban helyheztetett Wildungeni kastélyban, a' honnan 1803-ikben Toplitzbe ment, onnan Warsauba, onnan Blankenfeldbe, végtére 1807-ik esztendőben Angliába, és ott másfél esztendővel ennekelőtte meg is holt.

Testvér öttse *Károly Filep*, ennekelőtte Artésiai Gróf, most pedig *Monsieur* (így nevezetik mindenkor a' 2-ik Királyi Herczeg), a' ki 1757-ik esztendőben Oct. 9-ik napján született, 1796-ik esztendőből fogva Skotziának fő városában Edinburgban élt, a' hol a' régi Skotziai Királyoknak palotájában, az úgy nevezett *Holy-Roo-Hause*-ben lakott, 's minden esztendőben 150000 font sterlingből álló penziót vett az Angliai Kormányzástól (egy font Sterling a' mi pénzünk szerént 11 forintra megyen). Ennek felesége is a' *III Victor Amadé* Szardiniai Királynak leánya *Maria Trézia* volt, de a' ki meghalozván két férfi magzatot hagyott maga után, úgymint az Angoulemi hertzeget *Lajos Antalt*, a' ki Augustus 6-ik napján 1775-ik esztendőben született, és *Károly Ferdinánd* Berri hertzeget, a' ki 1778-ik esztendőben, Januárus 24-ik napján jött e' világra.

A' Bourbonia Dynastiának ezen rövid, és a' jelen való igen nevezetes időpontjához alkalmaztatott rövid leírásából meg lehet ítélni, melly igen régi familiától,

t. i. a' 10-ik században élt és uralkodott *Hugo Capettől* vette legyen az eredetét, és hogy a' Bourboniai Házból származott és most életben lévők igen sok nem érdemlett vizontagságokon mentek legyen által, mellyeknek előbeszéléssel az időt tölteni nem akarván, egyedül *XVIII Lajos* most uralkodó Frantzia Királyt kívánom a' M. Kurir tisztelt olvasóival megesmértetni, 's végre azt is meg magyarázni, kik legyenek azok az Európai uralkodó Fejedelmek, a' kik a' Bourboniai uralkodó Házból vették eredeteket.

Egy öreg Frantzia Generális, a' ki néhai *XVI* és *XVIII Lajos* Királyoknál, és a' Bourboniai Házbeli több Printzeknél kedvességben volt, és mint Oberster a' *Conde* Hertzeg armádáját kommandirozta, következő módon festette le *XVIII Lajost*, és a' több Bourboniai házból való Princeket: *XVIII Lajos*, úgymond, a' tudományokat és szép mesterségeket mindenkor szerette, és valamint a' Tudósokat, úgy a' nagy mestereket is bletsülte 's boldogítani kívánta. A' régi és újabb nemzetek törvényeinek tanulásában eleitől fogva gyönyörködött. Az ő politicumi principiumai a' leg jobb esmérteken, és az emberi nemzetnek leg buzgóbb szeretetén fundáltattak. Az ő Angliában való lakása őtet a' maga principiumaiban még jobban megerősítette, és azon kormányozás formáját kütönössen szereti, melly a' közönséges szabadságot, a' magánosoknak bátorságokat, 's egyszersmind az Országlóknak hatalmát védelmezi. E' mellett igen jámbor, emberséges, nyájas és emberszerető, a' dolgokban mélyen béléató. Azoknak a' sok szerentsétlenségeknek bekességes eltűrése, mellyeket Frantzia országból lett kibújdosásától fogva szenvedett, azt bizonyította, hogy ő a' szerentsével mértékletesen fog élni. Vallásában is igen kegyes, és buzgó, de távol van a' két színűségtől, e' mellett a' bölts embert illető vallásbéli

türedelmet jigen betsülte. Az ily uralkodó Fejedelem az alattavalóknak nem Királya, hanem édes atya szokott lenni.

Az *Angoulemi* Herczeg, az Artéziai Gróf, vagy mostani Monsieur első szülött fia, néhai *XVI Lajos* Királynak, és *Mária Antonia* Királyné leányának *Mária Trézia Sarlottának* férje, maga szelidsége és nyájassága által mindennek szeretetét megnyerte. Ez Bourdeauxban (olvasd Burdóban) buzgó szeretettel fogadtatott, kiváltképen arra való nézve, hogy a' Lord *Wellington* és a' F. Marsal *Sault* armádája közt Bourdó mellett esett verekedésben igen szíves hajlandóságot mutatott a' Frantziak eránt az által, hogy midőn egy Anglus katona egy Fr. katonát szinte agyonakarta volna vágni, a' Princez erre borúlt, és pais gyanánt lévén nékie, őtet a' haláltól meg mentette, 's magát meg sebesíttetni engedte.

A' Berri Herczeg *Károly Ferdinánd* a' mostani Monsieurnek, a' volt Artésiai Grófnak 2-ik szülött fia, a' leg szorosabb értelemben is nagy hős, kinek vitézi bátorságán, és a' régi Frantzia vitézeket illető nyájasságán méltán lehet bámulni, a' ki ezen symbolumot választotta magának: *Isten, betsület, és a' Dámák.* Az őtet ékesítő vitusokhoz járul az ő jó szíve. Midőn a' *Conde* Herczeg armádájánál szolgált, igen szorosan vigyázott a' fenyítéknek fenntartására, és midőn egyszer egy hadi tisztet haragjában ártatlan létére megpirongatta volna, így szólott nékie: „Nem volt szándékom egy betsületes embert megsérteni; itt én Princez nem vagyok, hanem csak Frantzia Nemes ember, ha az urat meg értettem, ha töllem elégtélt kíván, kész vagyok akármillyent adni.“

A' 2-ik Frantzia Királyi ágból való Herczegek a' 14-ik *Lajos* Király testvér ötszének *I. Filepnek* maradéki, az úgy nevezett Orleánsi herczegek, a' kik egész 1793-ik esztendeig mindenkor örökségül bírták

a' nevezett Auréliai herczegséget és hároságot. Utolsó Herezeg volt *Lajos Filep József*, a' ki 1747-ik esztendőben Aprilis 13-ik napján született, 1792-ik esztendőben nevét megváltoztatta, 's magát *Egalité Filepnek* hívattatta, 1793-ik esztendőben Novemb. 6-ik napján, Párisban a' Jakobinusok által guillotiniroztatott. — Ennek *Louisa Mária Adelheida Pentheira* herczeg asszonytól öt gyermekei maradtak, úgymint 1.) *Lajos Filep* Chartresi Herczeg a' ki 1773-ik esztendőben született, és mint Fr. Generál 1793-ik esztendőben Dumourierrel Frantzia Országból kiszökött. — 2.) *Antal Filep* Montpensieri Hertzeg. — 3.) *Eugénia Adlheida Louisa*, az Angoulemi herczegnek eljegyzett mátkája, született 1770-ik esztendőben. — 4.) Gróf *Beaujois*, (olvasd *Bojolé*) szül. 1779-ik esztendőben. — 5.) *Eugen Adolf Lajos*, született 1789-ik eszt. Ezek a' Frantzia herczegek a' Fr. revoluzió alatt minnyájau kiköltöztek hazájokból, és ki ez, ki amaz Országban élt, a' külső Fejedelmeknek kegyelmekből.

[A' többit a' jövő posta napon].

Kár volna elmellőzni azt, hogy a' midőn a' közelebb múlt Aprilis 24-ikén az egyesült seregek és Páris városa közt a' levelezés elkezdődött volna, a' Blankenstein Huszár regementének egyik vitéz Fő Hadnagya *Karátsonyi György* (Tokajifi) Songi nevű városból, melly Páristól 39 mértföldre fekszik, 17 óra alatt ezt az útat mint Kurir megjárta.

Jobbítás. — A' 36-dik számú M. Kurir 200-dik levelén a' Bétsi tikkely alatt ezeket: Leopold Rendje Ritterének, — így kell olvasni: Leopold Rendje Ritterét ugyan ezen Rendnek Komendátorává kinevezni.